

İşlevsel ve İşlevsiz Dürtüsellik Sürücülük Becerileriyle Farklılık Gösteren İlişkilerinin İncelenmesi

Pınar Bıçaksız
Çankaya Üniversitesi

Türker Özkan
Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Özet

Bu çalışmada, ilgili literatürde daha önce araştırılmamış olan dürtüsellik kişilik özelliği ve öz-beyana dayalı sürücülük becerileri arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmanın örneklemini anketleri kağıt-kalem testi olarak ($n = 158$) ve internet üzerinden ($n = 348$) dolduran toplam 506 bireysel sürücü oluşturmaktadır. Dürtüsellik kişilik özelliğinin genel psikoloji literatüründeki olumsuz davranış örüntüsü tanımını yansıtan *işlevsiz dürtüsellik* boyutunun sürücülük becerileriyle ilişkisiyle *işlevsel dürtüsellik* (Dickman, 1990) boyutunun sürücülük becerileriyle ilişkisi karşılaştırılmış ve hem korelasyon hem de regresyon analizlerinde farklılaşan örüntüler gözlenmiştir. Ayrıca, sürücülük bağlamına özel dürtüsellik ve genel dürtüsellik ölçeklerinin sürücülük becerilerinde açıkladıkları varyans oranları karşılaştırılmış ve sürücülük bağlamına özel dürtüsellik ölçeğinin sürücülük becerilerinde daha yüksek oranda varyans açıkladığı görülmüştür. Bu nedenle, sürücülükle ilgili değişkenleri daha iyi anlamak ve açıklamak için yürütülecek çalışmalarda sürücülük bağlamına özel dürtüsellik kavramının ve ölçeğinin kullanılmasının ilgili literatüre katkı yapma potansiyeline sahip olduğu önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Dürtüsellik, işlevsel dürtüsellik, sürücülük bağlamına özel dürtüsellik, Dürtüsel Sürücü Davranışları Ölçeği, sürücülük becerileri

Abstract

The present study investigated the relationship between impulsivity personality trait and self-reported driving skills, which has not been examined in the relevant literature up to date. The sample of the study is composed of 506 individual drivers; 158 of whom filled out the questionnaire package in the paper-pencil test format, and 348 filled out the online version. The associations of the *dysfunctional impulsivity* dimension, which reflects the maladaptive behavior pattern in the general psychology literature, and that of the *functional impulsivity* (Dickman, 1990) dimension with driving skills were compared. The results of both the correlation and regression analyses indicated that dysfunctional and functional impulsivity yielded differential associations with perceptual-motor and safety skills. In addition, the portions of the variance in driving skills explained by the general impulsivity and the driving context specific impulsivity scales were compared. It was found that driving context specific impulsivity scale explained higher portion of variance in driving skills compared to general functional and dysfunctional impulsivity scale. Hence, it can be concluded that in the future studies conducted to better understand and explain driving related variables, utilizing the driving context specific impulsivity concept and scale seems promising.

Keywords: Impulsivity, functional impulsivity, driving context specific impulsivity, Impulsive Driver Behavior Scale, driving skills

Yazar notu: Bu çalışmada sunulan analiz ve bulgular, ilk yazarın doktora tezi kapsamında yürütülen çalışmaların bir kısmını oluşturmaktadır.

Yazışma Adresi: Dr. Öğr. Üyesi Pınar Bıçaksız, Çankaya Üniversitesi Merkez Kampüs, Psikoloji Bölümü, 06790 Etimesgut / Ankara

E-posta: pbicaksiz@gmail.com

Gönderim Tarihi: 17.04.2017

Kabul Tarihi: 13.04.2018